

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.630/2024/27.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Horváth Péter, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. november 11.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Szombathelyi Törvényszék, 13.B.5/2021/233., ítélet,
tárgyalás, 2024. február 8.

Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.I.80/2024/15., ítélet,
nyilvános ülés, 2024. október 24.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott

felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szombathelyi Törvényszék 13.B.5/2021/233. számú és a Győri Ítéltábla Bf.I.80/2024/15. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Szombathelyi Törvényszék a 2024. február 8. napján meghozott 13.B.5/2021/233. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt – halmazati büntetésül – 3 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 300 napi tétel, napi tételenként 10.000 forint, összesen 3.000.000 forint pénzbüntetésre, 4 évi időtartamra gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a zár alá vételekről, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. október 24. napján jogerős Bf.I.80/2024/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terheltet érintően járulékos kérdésekben változtatta meg, egyebekben azt a terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] A bíróság jogerős ítéletében megállapított, és a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás lényege a következő.

A vád tárgyát képező időszakban az I. rendű terhelt az egyéb érdekelt1 ügyvezetője volt.

Az egyéb érdekelt1 a 2014-2017. években – többek között – fa raklapok gyártásával és kereskedelmével foglalkozott. Ebben a körben a cég6 engedélye és felügyelete mellett jogosult volt EUR raklapok minősítésére is, így a cég által gyártott, illetőleg javított, az EUR raklap minőségének megfelelő raklap vonatkozásában az egyéb érdekelt1 elhelyezte az adott raklapon a cég6-tól kapott CF jelölést. Ily módon követhető volt, hogy egy adott időszakban az egyéb érdekelt1 hány darab EUR raklapot értékesített.

A egyéb érdekelt1 pénzügyi vezetője a fenti időszakban az I. rendű terhelt élettársa volt, aki a cégtől történő utalásokat is fizikailag elvégezte. A cég könyvelője a fenti időszakban a tanú8 könyvelőirodája volt.

1. Az I. rendű terhelt mint az egyéb érdekelt1 ügyvezetője 2014 januárja és 2017 decembere között a II. rendű és a III. rendű terhelt által rendelkezésére bocsátott, a cég5, a cég4 és a cég2 nevében kiállított 594 darab, 1.235.070.047 forint végösszegű, 262.573.947 forint áfaösszegű,

valótlan tartalmú – a felek között ténylegesen meg nem történt gazdasági eseményt igazoló – számlának az egyéb érdekelt1 könyvelésében való rögzítése iránt intézkedett.

Az I. rendű terhelt e fiktív számlák ellenértékének az egyéb érdekelt1 nevében a cég4, a cég5 nevében kiállított számlák ellenértékének az egyéb érdekelt2, valamint a cég2 bankszámlájára utalása iránt intézkedett, mely összegeket – mindösszesen 1.235.070.047 forintot – 2014. január 6. napjától kezdődően a III. rendű terhelt, 2016. július 26. napjától kezdődően pedig a II. rendű terhelt az utalás napján, vagy néhány nap múlva, illetve az ő utasításukra többek között az időközben elhunyt egyéb érdekelt6, a jóhiszemű tanú3 és egyéb érdekelt7 tanúk, továbbá a cég4 vonatkozásában terhelt4 2015. október 14., 28., november 3., 2016. március 21., április 6. napján, összesen 30.100.000 forint, a cég2 vonatkozásában terhelt6 tanú 2017. július 18., augusztus 9., 16., 28., 29., szeptember 6., 7., 21., október 3., 4. és 9. napján, összesen 53.863.000 forint erejéig a számlavezető bankoknál készpénzben felvett, és nagy részben visszajuttatott az I. rendű terheltnek, így módon működve közre a számlákon szereplő ügyletek fiktivitásának leplezésében.

A számlákon szereplő áru beszerzése az egyéb érdekelt1 részéről megtörtént, azonban azt nem a számlakibocsátóként szereplő cégek bocsátották az egyéb érdekelt1 részére, hanem ismeretlen harmadik féltől került számla nélkül beszerzésre.

2. Az I. rendű terhelt az 1. vádpont szerinti, a II. rendű és a III. rendű terhelt közreműködésével megszerzett valótlan tartalmú számlák áfatartalmának az egyéb érdekelt1 valótlan tartalmú 2014-2017-os havi áfabevallásaiban való szerepeltetése iránt intézkedett.

Az I. rendű terhelt ezen valótlan tartalmú számláknak – jóhiszemű könyvelője útján – az egyéb érdekelt1 könyvelésébe történő beállításával és áfatartalmuknak a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz 2014 decembere és 2017 decembere között benyújtott havi áfabevallásokban előzetesen felszámított áfaként való szerepeltetésével az egyéb érdekelt1 adófizetési kötelezettsége vonatkozásában megsértette az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 1. § (7) bekezdésében, 2. § (1) bekezdésében, illetve az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 120. §-ában és 127. §-ában írt rendelkezéseket.

Ezzel az adóhatóságot megtevesztette, és ezáltal Magyarország költségvetésének összesen 262.574.000 forint vagyoni hátrányt okozott, valamint az egyéb érdekelt1-et ezen összegű jogtalan vagyoni előnyhöz juttatta, melyben az ügyletek fiktivitásának, ezáltal a fenti adóbevallások valótlanságának leplezésében a II. rendű és a III. rendű terhelt a fiktív számlák rendelkezésre bocsátásával és a fiktív ügyletekhez kapcsolódó készpénzfelvételekkel a teljes vagyoni hátrány okozásában működött közre.

Az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelt a költségvetést károsító bűncselekményüket az egyéb érdekelt1 javára, rendszeres haszonszerzés céljából követték el.

Az I. rendű terhelt az egyéb érdekelt1 terhére a NAV Vas Megyei Adó- és Vámigazgatósága által általános forgalmi adónemben megállapított 127.906.000 forintot – amely a fentiekben írt 262.574.000 forint vagyoni hátrány részét képezte – 2020. augusztus 24. napja és 2020. szeptember 12. között a NAV részére visszafizette, így a vagyoni hátrány ebben a részében megtérült.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és a Be. 649. § (2) bekezdés d)

pontjára alapítottn – terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[5] Kifejtette, hogy a megállapított történeti tényállásból olyan elemek hiányoznak, amelyek miatt az I. rendű terhelt bűnösségére nem vonható kétséget kizáró következtetés.

[6] Álláspontja szerint a bűnösség megállapítására az anyagi jog szabályainak megsértésével került sor, amely kétségkívül összefügg azzal az eljárási szabálysértéssel, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének csak hiányosan tett eleget, ennek oka pedig az, hogy nem folytatott le az ítélet megalapozottságát garantáló teljes körű bizonyítást, és ezt a másodfokú bíróság sem orvosolta.

[7] Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet indokolásából a törvényi tényállási elemek megvalósulására vonatkozó rész teljesen hiányzik, így az ítélet teljes mértékben megalapozatlan. Ehhez az vezetett, hogy a tényállás felderítetlen maradt, illetve az eljárás bíróság a bizonyítékokkal szemben iratellenes megállapításokat tett, és azokból téves, semmivel alá nem támasztott következtetéseket vont.

[8] Az I. rendű terhelt szándékára az elsőfokú ítéletből nem vonható következtetés, a költségvetési csalás megállapításához szükséges ugyan a költségvetési hiány, de szándék hiányában ez önmagában még nem alapozza meg a büntetőjogi felelősséget. Álláspontja szerint az I. rendű terhelt még csak gondossági kötelmet sem szegett meg. A bíróság döntése erre nézve sem tartalmaz okfejtést.

[9] Az I. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményekben nem működött közre, az ítélet nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy milyen okból kellett volna tisztában lennie a más cégeknél felmerült számlahiánnyal, a más cégek közötti üzleti kapcsolat természetéről, esetleges gazdálkodási hiányosságaikról, illetve, hogy mire alapozott a pénzvisszaforogatás.

[10] Szándékosság és okozati összefüggés hiányában azonban a törvényi tényállásnak legalább két eleme hiányzik, így a harmadik elemmel, a költségvetést ért kárral az I. rendű terhelt magatartása nem is állhat kapcsolatban.

[11] Kifogásolta, hogy a bizonyítás annak ellenére maradt el, hogy az I. rendű terhelt és védője az eljárás során többször is indítványozta a releváns bizonyítékok beszerzését, illetve a meglévő bizonyítékok tárgyalás anyagává tételét, és azok bíróság általi értékelését.

[12] Az eljárás bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak sérelmét idézték elő azzal, hogy olyan tényállást állapítottak meg, amely fogyatékosága miatt nem teszi lehetővé a büntető anyagi jog helyes alkalmazását.

[13] A hiányos tényállás és bizonyítás, valamint az ekkénti ítéleti indokolás következményeként az I. rendű terhelt bűnössége nem lett volna megállapítható. Az ítélet indokolásából nem következik a rendelkező részben levont következtetés, vagyis ezek kibékíthetetlen ellentétben állnak egymással.

[14] A Legfőbb Ügyészség BF.49/2025/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[15] Indokai szerint a felülvizsgálati indítvány a tényállás hibáira, megalapozatlanságra, felderítetlenségére, téves következtetésekre hivatkozik, amely felülvizsgálat során nem megengedett. Valójában a tényállás hibáján keresztül támadja a bűnösségre vont következtetést, amely lényegében a tényállás meg nem engedett támadása.

[16] Utalt arra, hogy az indokolási kötelezettség elmulasztása önmagában felülvizsgálati ok nem lehet, hanem csak akkor, ha az indokolás a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[17] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria az I. rendű terhelt védőjének a felülvizsgálati indítványát utasítsa el.

[18] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a védő a felülvizsgálati indítványban foglaltaknak megfelelően nyilatkozott.

[19] Hangsúlyozta, hogy az eljárás bíróságnak az lett volna a feladata, hogy bizonyítást folytasson arra, hogy az I. rendű terheltnek milyen jogi felelőssége volt az üzleti partnerei jogszerű vagy jogszerűtlen magatartásának monitorozásában, ezzel összefüggésben milyen károkozó magatartást tanúsított, illetve szándékossága ezekre miként és hogyan terjedt ki.

[20] Ezekre nézve a bíróságok csupán paneleket használtak, amelyek a konkrét ügytől elszakadtak, így alá nem támasztott megállapításokká váltak.

[21] Amennyiben az ítélkezési gyakorlat megítélése szerint a tényállás ellentmondásai hatályon kívül helyezést eredményezhetnek, úgy nyilvánvaló, hogy a szükségképpen tényállási elemek feltárásának elmaradása sem eredményezhet más megoldást.

[22] Jelen ügyben ez történt, a bíróságok az eljárási feladataikat nem teljesítve olyan tényállást állapítottak meg, amely fogyatékosága révén anyagi jogi oldalon a bűnösség megállapítását, és a büntetés kiszabását nem teszi lehetővé.

[23] Kifejtette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése a hatályos eljárásjogi törvény szerint is felülvizsgálati ok, csupán nincs az előző törvény megoldásához hasonlóan *expressis verbis* önálló pontként nevesítve.

[24] Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati eljárásban észrevételként egy magánszakértői véleményt csatolt.

III.

[25] Az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[26] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[27] Mindenekelőtt a Kúria rögzíti, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[28] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[29] Ehhez képest az I. rendű terhelt védője valójában a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül a jogerős ítéleti tényállást támadta akkor, amikor a bizonyítási eljárás hiányosságait, a tényállás felderítetlenségét, ekként megalapozatlanságát állította, az eljárás bíróság bizonyítékokat értékelő, ténymegállapító tevékenységét kifogásolta. Ily módon valójában tényálláson kívüli körülményekre hivatkozással eltérő tényállás megállapítását szorgalmazta. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

[30] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[31] Az I. rendű terhelt védője szerint a megállapított tényállásból nem vonható következtetés az I. rendű terhelt szándékára, aki még csak gondossági kötelmet sem szegett meg, hiszen nem kellett felismernie az üzleti partnerei gazdálkodásának hiányosságait.

[32] A Kúria e vonatkozásban a következőket rögzíti.

[33] A tényállásszerűség az ügynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az ügynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[34] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ügynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[35] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[36] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[37] Az irányadó tényállás e vonatkozásban egyértelműen rögzíti a következőket:

- az I. rendű terhelt mint az egyéb érdekelt1 ügyvezetője a II. rendű és a III. rendű terhelt által rendelkezésére bocsátott 594 darab számlának az egyéb érdekelt1 könyvelésében való rögzítése iránt intézkedett;

- ezek a számlák valótlan tartalmúak voltak, mert a felek között ténylegesen meg nem történt gazdasági eseményt igazoltak;

- az I. rendű terhelt e fiktív számlák ellenértékének a számlákat kibocsátó gazdasági társaságok bankszámlájára utalása iránt intézkedett;

- az ekként átutalt összegeket – mindösszesen 1.235.070.047 forintot – a II. rendű és a III. rendű terhelt az utalás napján, vagy néhány nap múlva, továbbá az ő utasításukra más személyek a számlavezető bankoknál készpénzben felvették;

- a felvett összegeket nagy részben visszajuttatták az I. rendű terheltnek, ily módon működve közre a számlákon szereplő ügyletek fiktivitásának leplezésében;

- a számlákon szereplő áru beszerzése az egyéb érdekelt1 részéről megtörtént, azonban azt nem a számlakibocsátóként szereplő cégek bocsátották az egyéb érdekelt1 részére, hanem ismeretlen harmadik féltől került számla nélkül beszerzésre;

– a számlák könyvelésbe történő beállításával az I. rendű terhelt az adóhatóságot megtévesztette, és ezáltal a költségvetésnek összesen 262.574.000 forint vagyoni hátrányt okozott;

– ezzel egyidejűleg az egyéb érdekelt1-et ezen összegű jogtalan vagyoni előnyhöz juttatta.

[38] Az irányadó tényállás egyértelműen – és a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóan – rögzíti tehát azt a tény, hogy az I. rendű terhelt ügyvezetése alatt álló egyéb érdekelt1 valóban szerzett be árut, azonban nem azoktól a gazdasági társaságoktól, amelyektől a könyvelésébe beállított számlákat kapta.

[39] Ez a helyzet eredményezte azt, hogy az I. rendű terheltnek fiktív számlára volt szüksége ahhoz, hogy az általa vezetett gazdasági társaság az adólevonási jogát gyakorolhassa. Ezért alakította ki azt a közel négy éven keresztül követett módszert, miszerint a fiktív számlák ellenértékét a számlákat kibocsátó gazdasági társaságoknak átutalta, azonban az átutalt összeget (illetve annak nagy részét) nyomban vissza is kérte.

[40] A Btk. 7. § szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja (egyenest szándék), vagy e következményekbe belenyugszik (esetleges szándék).

[41] Az alanyi bűnösség megállapításakor azt kell vizsgálni, hogy egy adott tudattartalomnak van-e

– értelmi eleme (előrelátás lehetősége fennáll-e),

– ha igen, az annak alapját képező (tudati) tényekhez milyen érzelmi viszonyulás kapcsolódik.

[42] Az I. rendű terhelt tudatállapotának értékelésekor nem maradhat figyelmen kívül az a fentebb kiemelt tény, hogy az ügyvezetése alatt álló gazdasági társaságnak fiktív számlákra volt szüksége az adólevonási jog gyakorlásához, hiszen a beszerzett áruhoz számla nélkül jutott hozzá.

[43] A fiktív számlák ellenértékének átutalásából, illetve annak hozzá való visszajuttatásából és annak módjából kizárólag az a következtetés vonható, hogy a fiktív számlák befogadása az I. rendű terhelt részéről tudatos, minden részletre kiterjedő ismereten alapuló cselekvés volt.

[44] Nyilvánvalóan tisztában volt azzal, hogy a számlák fiktívek voltak, hiszen az általa vezetett gazdasági társaság és a fiktív számlát rendelkezésére bocsátó gazdasági társaságok között nem volt tényleges gazdasági tevékenység.

[45] Ezt támasztja alá az is, hogy a fiktív számlák ellenértékét az azokat kibocsátó gazdasági társaságok részére átutalta, de ezeket az összegeket visszakérte, és visszakapta oly módon, hogy az átutalt összeget a terhelttársai és más jóhiszemű személyek készpénzben vették fel, és azt készpénzben juttatták vissza hozzá. Erre pedig minden kétséget kizáróan a módszer leplezése érdekében, azért volt szükség, hogy megteremtse a tényleges gazdasági tevékenység hamis látszatát.

[46] Erre a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság is, melynek indokaival a Kúria egyetértett {Szombathelyi Törvényszék 13.B.5/2021/233. számú ítélet [100]-[103] bekezdés}.

[47] Mindebből következően nem kétséges tehát, hogy az I. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményt szándékosan, még hozzá egyenes szándékkal követte el (Btk. 7. § 1. fordulat).

[48] Nem sértett tehát törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) megállapította, törvényes a cselekmény minősítése és a kiszabott büntetés is.

[49] A másodfokú bíróság ítéletének [37]-[38] bekezdéseiben írtakkal összefüggésben a Kúria megjegyzi a következőket.

[50] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a költségvetési csalás tette az lehet, akit az adókötelezettség szempontjából jelentős tényre vonatkozóan nyilatkozattételi kötelezettség terhel az adóhatóság felé. A könyvelőnek ilyen jogi kötelezettsége nincs, azzal, hogy szerződés alapján a képviselő teljesít az ő megbízása alapján, a könyvelő nem válik a cselekmény tettesévé, ahogyan az eredeti kötelezett sem közvetett tettesévé. Az I. rendű terhelt közvetett tetteségéről akkor lehetne szó, ha az I. rendű terhelt tévedésben lett volna, azaz akkor lehetne közvetett tettese a költségvetési csalásnak, ha egy őt megtévesztő harmadik személy magatartása folytán tett volna valótlan tartalmú nyilatkozatot az adóhatóság felé. Elméletileg a könyvelő vonatkozásában merülhetne még fel a közvetett tetteség, amennyiben az I. rendű terhelt tévedésben lett volna bevallás tartalmát illetően, és ezt a tévedést a könyvelő szándékos magatartása idézte volna elő {Győri Ítéltábla Bf.I.80/2024/15. [37]-[38] bekezdés}.

[51] Az ítéltábla ezen érvelése a közvetett tettes fogalmának félreértelmezését tükrözi.

[52] A Btk. 13. § (2) bekezdése szerint közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer vagy fenyegetés miatt nem büntethető, illetve tévedésben levő személy felhasználásával valósítja meg.

[53] A közvetett tetteség lényege, hogy a tettes egy másik személyt használ fel „eszközként”, aki a szándékos bűncselekmény tárgyi tényállási elemeit megvalósítja, azonban e szándékos bűncselekmény miatt azért nem vonható felelősségre, mert nála hiányoznak az elkövetővé váláshoz szükséges alanyi feltételek (BH 2018.216.). Közvetett tetteségről van szó akkor is, ha a felhasznált személy tévedésben van [Btk. 20. § (1) bekezdés]. Ilyenkor a közvetett tettes a más személy tévedésének kihasználásával követi el a bűncselekményt {Bfv.III.1.395/2022/11. szám [44] bekezdés}.

[54] Ebből következően nem kétséges, hogy nem a közvetett tettes van tévedésben a bűncselekmény elkövetése során, hanem éppen ellenkezőleg: az általa felhasznált személy, akinek tévedését éppen a közvetett tettes idézi elő.

[55] A Kúria az I. rendű terhelt védőjének indokolási kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos kifogásával kapcsolatban rögzíti, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont], ebből következően pedig felülvizsgálat alapja nem lehet.

[56] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ugyanis az a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[57] A Be. 608. § (1) bekezdése szerinti felsorolás taxatív.

[58] Az I. rendű terhelt védőjének álláspontjával szemben a jelenleg hatályos Be. – ellentétben az 1998. évi Be.-vel – az indokolási kötelezettséggel összefüggésben feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező szabálysértésként már csupán e szabályt tartalmazza.

[59] Jelen ügyben pedig fel sem merül, hogy a jogerős ítélet indokolása a rendelkező résszel ellentétes.

[60] Rámutat továbbá a Kúria, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási

kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül nem értékelhető alkotmányos kérdésként önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [24]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}.

[61] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[62] *A döntés elvi tartalma*

Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ügynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

IV.

[63] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[64] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. november 11.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

Kúria
3.Bfv.1.630/2024/27-I.

10

BÉ